

Metodstöd för hantering av ärenden där den försäkrade ska delta i en insats som kan bedömas vara arbetslivsinriktad rehabilitering

SF rättsligt stöd har tagit fram ett nytt metodstöd för hantering av ärenden där den försäkrade ska delta i en insats som kan bedömas vara arbetslivsinriktad rehabilitering. Metodstödet träder i kraft den 27 september 2024.

Stödet förtydligar:

- Försäkringskassans serviceskyldighet när det gäller att informera den försäkrade inför att denne ska delta i en rehabiliteringsinsats.
- hur begreppet arbetslivsinriktad rehabilitering ska tolkas och tillämpas i handläggningen.

I detta IM förklarar vi bakgrunden till metodstödet och vad det innehåller. Metodstödet finns i [IM:et](#). Meddelandet vänder sig dig som är utredare inom SF och handlägger ärenden där du möter försäkrade som ska delta i en rehabiliteringsinsats, oavsett om den bedöms vara arbetslivsinriktad eller inte.

Bakgrund och syfte

Det har visat sig att det förekommer lokala variationer avseende vilka insatser som anses kunna berättiga till rehabiliteringsersättning.

Syftet med metodstödet är att:

- skapa enhetlighet i verksamheten avseende att vi ska informera om rehabiliteringsersättning och hur vi ska informera
- klargöra hur handläggningen ska hanteras framöver oavsett vilken rehabiliteringsinsats den försäkrade ska delta i. Syftet är att ge ett tydligare stöd i bedömningen av om en insats ska anses vara arbetslivsinriktad rehabilitering.

Metodstödet kommer arbetas in i vägledning (2015:1) *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Med hänsyn till strukturen i vägledningen kommer metodstödet också orsaka vissa förändringar i tillämpningsavsnittet i vägledningen. För att visa vilka avsnitt metodstödet kommer att tillhöra har det numrerats som avsnitten i vägledningen.

Avdelningen för sjukförsäkring

Daniel Grynfarb
Beslutande chef
Bilagor:

Yasmine Hägg och Helena Sanderson
Skribenter

- M 16 Metodstöd till kapitel 16 – Rehabiliteringsersättning (se sida 2)
- Tillägg i tillämpningsavsnittet i vägledningen 16.3.2 Syftet med rehabiliteringen (se sida 5)

Ett informationsmeddelande gäller i högst ett år från utgivningsdatum, men kan upphöra att gälla tidigare.

M 16 Metodstöd till kapitel 16 – Rehabiliteringsersättning

När den försäkrade avser att delta i någon form av rehabiliteringsinsats ska du göra så här:

1. Informera objektivt om rehabiliteringsersättning och förutsättningarna för att beviljas de förmåner som ryms inom begreppet (rehabiliteringspenning och särskilt bidrag). Du behöver inte informera om rehabiliteringsersättning om det är *uppenbart* att insatsen inte utgör arbetslivsinriktad rehabilitering för personen. I övrigt ska du inte värdera om den försäkrade uppfyller förutsättningarna för att beviljas någon av förmånerna. Se avsnitt M 16.1.
2. Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsinsats ska du upprätta en rehabiliteringsplan. Du behöver inte upprätta en sådan plan om det är *uppenbart* att insatsen inte utgör arbetslivsinriktad rehabilitering för hen. Planen ska i den utsträckning det är möjligt upprättas i samråd med den försäkrade.

Om ansökan om rehabiliteringsersättning därefter kommer in ska du göra så här:

1. Pröva anspråket genom att ta ställning till huruvida rekvisiten i 31 kap. 3 § SFB är uppfyllda
 - a. Ta ställning till om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom, läs mer i avsnitt 16.2.1
 - b. Bedöm om insatsen som den försäkrade ska delta i utgör arbetslivsinriktad rehabilitering för hen
 - c. Bedöm om insatsen syftar till att förkorta eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan
2. Besluta om rätten till förmånen och motivera din bedömning

M 16.1 Informera den försäkrade

Om den försäkrade ska delta i en rehabiliteringsinsats så ska du informera hen om möjligheten att ansöka om rehabiliteringsersättning. Du behöver inte vara säker på att insatsen utgör arbetslivsinriktad rehabilitering när du informerar eftersom det är en av förutsättningarna som du ska pröva när du fattar beslut om rätten till rehabiliteringsersättning.

När du informerar om rehabiliteringsersättning så ska du informera om:

- förutsättningarna för att beviljas rehabiliteringsersättning
 - förutsättningarna för att beviljas särskilt bidrag
 - förutsättningarna för att beviljas rehabiliteringspenning
- förutsättningarna för att beviljas sjukpenning då individen deltar i en rehabiliteringsinsats
- hur utbetalningarna samordnas om den försäkrade beviljas både sjukpenning och rehabiliteringspenning
- hur förutsättningarna för förmånerna förändras om den försäkrade uppnår arbetsförmåga eller avbryter sin rehabilitering

Du hittar mer information om förutsättningarna för att beviljas rehabiliteringsersättning i avsnitt 16.2, om särskilt bidrag i avsnitt 18 och om rehabiliteringspenning i avsnitt 17.

När du informerar den försäkrade ska du vara objektiv. Informera konkret om punkterna ovan utan att avråda eller styra den försäkrade till att söka eller inte söka om rehabiliteringsersättning.

IM 2024:085

Datum
2024-08-23Diarienummer
FK 2024/018153

Du ska inte avråda någon från att ansöka om en förmån. Om den försäkrade anger att hen vill ansöka om en förmån som du på förhand bedömer att denne svårigen kommer uppfylla rekvisiten för kan du objektivt informera om förutsättningarna för att beviljas förmånen och hur detta förhåller sig till den försäkrades omständigheter. Du ska även utan värdering informera den försäkrade att hen kan ansöka om förmånen för att få sin ansökan prövad.

När du gjort detta ska du dokumentera vad du och den försäkrade pratat om och vilken information du lämnat.

M 16.2 Ansökan om rehabiliteringsersättning

När ansökan om rehabiliteringsersättning har kommit in ska du pröva anspråket och fatta ett slutligt beslut.

M 16.2.1 Pröva anspråket

Bedöma arbetsförmågans nedsättning

Du behöver först ta ställning till om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. Läs mer om hur du gör den bedömningen i avsnitt 16.2.1 Nedsatt arbetsförmåga.

Ta ställning till om insatsen utgör arbetslivsinriktad rehabilitering för den försäkrade

Det andra rekvisitet i 31 kap. 3 § SFB som du behöver pröva är om insatsen som den försäkrade ska dela i utgör arbetslivsinriktad rehabilitering. Du ska pröva om insatsen är arbetslivsinriktad just för den försäkrade.

Du behöver noggrant utreda vad insatsen innebär och syftar till för den enskilde individen. Det är insatsens syfte som styr rätten till rehabiliteringsersättning, inte via vilken verksamhet insatsen genomförs. Vid utredningen behöver du alltså lägga särskild vikt vid syftet, dvs om insatsen är en del av en planering som syftar till att den försäkrade ska återfå sin arbetsförmåga.

Insatser som endast syftar till social eller medicinsk rehabilitering kan inte anses vara arbetslivsinriktade. Om en insats exempelvis syftar till att öka livskvaliteten för den försäkrade och hade genomförts oavsett hans prognos för att kunna återgå i arbete så kan det vara en indikation på att syftet med insatsen inte är arbetslivsinriktat utan snarare medicinskt eller socialt. Vägledande för din prövning är alltså om insatsen hade genomförts oavsett om den försäkrade skulle återfå sin arbetsförmåga eller inte. Läs mer om vad som räknas som arbetslivsinriktad rehabilitering i avsnitt 16.2.2.

Det finns inget krav på att den försäkrade behöver ha en arbetsförmåga vid insatsens slut. Däremot behöver insatsen vara en del av ett led i att den försäkrade ska återfå sin arbetsförmåga. Syftet kan vara arbetslivsinriktat även om insatsen sker i ett tidigt skede av den försäkrades rehabilitering. Målet med insatsen kan vara att öka den försäkrades förmåga till aktivitet med det långsiktiga målet att detta ska kunna leda till arbetsförmåga. I ett sådant läge skulle syftet med insatsen kunna bedömas vara arbetslivsinriktat för den försäkrade.

För att avgöra om syftet med insatsen är arbetslivsinriktat behöver du sedan göra en sammanvägd bedömning av samtliga omständigheter i ärendet. Ingen enskild omständighet är ensamt avgörande för om en insats syftar till arbetslivsinriktat, utan du behöver väga samman samtliga omständigheter i din bedömning. Om det vid en sammantagen bedömning framkommer att den försäkrade gjort sannolikt att syftet med den aktuella rehabiliteringsinsatsen är arbetslivsinriktat är insatsen att betrakta som en sådan arbetslivsinriktad rehabilitering som kan ligga till grund för rehabiliteringsersättning.

IM 2024:085

Datum
2024-08-23Diarienummer
FK 2024/018153*Avsikten med rehabiliteringen*

Det sista rekvisitet som den försäkrade behöver uppfylla för att kunna beviljas rehabiliteringsersättning framgår av 31 kap. 3 § 1 eller 2 punkten SFB. Det räcker att förutsättningarna i en av punkterna är uppfyllda. Insatsen ska avse att förkorta eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Om du har bedömt att insatsen är arbetslivsinriktad rehabilitering så är syftet att den försäkrade ska återfå sin arbetsförmåga. Rekvisitet i 31 kap. 3 § 1 eller 2 punkten SFB är då som regel uppfyllt.

IM 2024:085

Datum
2024-08-23Diarienummer
FK 2024/018153**Tillägg i tillämpningsavsnittet i vägledningen 16.3.2 Syftet
med rehabiliteringen**

För att en insats ska bedömas utgöra arbetslivsinriktad rehabilitering så måste syftet vara att den försäkrade ska återfå arbetsförmågan. Förutsättningarna för att uppfylla detta rekvisit är därmed likställda med de förutsättningar som krävs för att en insats ska avse att förkorta eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Det innebär att om en insats syftar till att den försäkrade ska återfå arbetsförmågan bör även förutsättningarna i 31 kap. 3 § första och andra punkten SFB vara uppfyllda.